

1 Неопределен интеграл

1.1 Примитивна

- За интервал J означаваме с J_0 интервала, състоящ се от вътрешните точки на J .

Казваме, че F е примитивна на f в J , ако F е непрекъсната в J , има производна в J_0 и $F'(x) = f(x)$ за всяко $x \in J_0$

- Ако f е непрекъсната в J , то има примитивна в J .
- Разликата на всеки две примитивни е константа.
- Примитивните на някои елементарни функции не могат да се представят като елементарни.
- Неопределен интеграл $\int f(x)dx$ – множеството от всички примитивни или коя да е от тях

1.2 Основни неопределени интеграли

$$1. \quad \int x^{\alpha} dx = \frac{x^{\alpha+1}}{\alpha+1} + C \text{ при } \alpha \neq -1$$

$$2. \quad \int \frac{dx}{x} = \ln |x| + C$$

$$3. \quad \int e^x dx = e^x + C$$

$$4. \quad \int \sin x dx = -\cos x + C \quad \int \cos x dx = \sin x + C$$

$$5. \quad \int \frac{dx}{\cos^2 x} = \operatorname{tg} x + C \quad ; \quad \int \frac{dx}{\sin^2 x} = -\operatorname{ctg} x + C$$

$$6. \quad \int \frac{dx}{1+x^2} = \operatorname{arctg} x + C \quad ; \quad \int \frac{dx}{1-x^2} = \ln \sqrt{\left| \frac{1+x}{1-x} \right|} + C$$

$$7. \quad \int \frac{dx}{\sqrt{1-x^2}} = \arcsin x + C = -\arccos x + C_1$$

$$8. \quad \int \frac{dx}{\sqrt{1+x^2}} = \ln \left(x + \sqrt{1+x^2} \right) + C$$

$$9. \quad \int \frac{dx}{\sqrt{x^2-1}} = \ln \left| x + \sqrt{x^2-1} \right| + C$$

1.3 Основни свойства

- $\left(\int f(x) dx \right)' = f(x)$
- $\int f'(x) dx = f(x) + C$
- $\int (Bf(x)) dx = B \int f(x) dx$
- $\int (f(x) + g(x)) dx = \int f(x) dx + \int g(x) dx$

1.4 Методи на интегриране

1.4.1 Внасяне зад диференциала

- Означение: $\int f(x)dg(x) = \int f(x)g'(x)dx$
- $\int f(x)d(Bg(x)) = \int Bf(x)dg(x) = B \int f(x)dg(x)$
- $\int f(x)dg(x) = \int f(x)d(g(x) + B)$
- Нека $F(u)$ е примитивна на $f(u)$, а g има производна. Тогава $F(g(x))$ е примитивна на $f(g(x))g'(x)$.
- $\int f(g(x))g'(x)dx = \int f(g(x))dg(x) = \int f(u)du = F(u) + C = F(g(x)) + C$

1.4.2 Внасяне зад диференциала – примери

- Добавка към таблицата ($a > 0$)

$$1. \quad \int a^x dx = \frac{a^x}{\ln a} + C \quad (a \neq 1)$$

$$2. \quad \int \frac{dx}{a^2 + x^2} = \frac{1}{a} \operatorname{arctg} \frac{x}{a} + C$$

$$3. \quad \int \frac{dx}{a^2 - x^2} = \frac{1}{a} \ln \sqrt{\left| \frac{a+x}{a-x} \right|} + C$$

$$4. \quad \int \frac{dx}{\sqrt{a^2 - x^2}} = \arcsin \frac{x}{a} + C$$

$$5. \quad \int \frac{dx}{\sqrt{a^2 + x^2}} = \ln \left(x + \sqrt{a^2 + x^2} \right) + C$$

$$6. \quad \int \frac{dx}{\sqrt{x^2 - a^2}} = \ln \left| x + \sqrt{x^2 - a^2} \right| + C$$

- $\int x (x^2 + 2018)^{2019} dx = \frac{(x^2 + 2018)^{2020}}{4040} + C$
- $\int \frac{x dx}{x^2 + 2x + 2} = \ln \sqrt{x^2 + 2x + 2} - \operatorname{arctg}(x + 1) + C$
- $\int \frac{dx}{\sin x} = \int \frac{d\frac{x}{2}}{\operatorname{tg} \frac{x}{2} \cdot \cos^2 \frac{x}{2}} = \ln \left| \operatorname{tg} \frac{x}{2} \right| + C$

1.4.3 Смяна на променливите

- Нека $F(t)$ е примитивна на $f(g(t))g'(t)$, а $g(t)$ има производна и е обратима с обратна $h(x)$. Тогава $F(h(x))$ е примитивна на $f(x)$.
- $\int f(x) dx = \int f(g(t))g'(t) dt = F(t) + C = F(h(x)) + C$

- $$\begin{aligned} \bullet \quad \int \frac{dx}{(x^2 + 1)^2} &= (x = \operatorname{tg} t) \int \cos^2 t dt = \frac{1}{2} \int (1 + \cos 2t) dt \\ &= \frac{t}{2} + \frac{\sin 2t}{4} + C = \frac{1}{2} \left(\operatorname{arctg} x + \frac{x}{1 + x^2} \right) + C \end{aligned}$$

1.4.4 Интегриране по части

- Нека $f(x)$ и $g(x)$ имат непрекъснати производна и $G(x)$ е примитивна на $f'(x)g(x)$. Тогава $f(x)g(x) - G(x)$ е примитивна на $f(x)g'(x)$.
- $$\int f(x)g'(x)dx = \int f(x)dg(x) = f(x)g(x) - \int g(x)df(x) = f(x)g(x) - \int f'(x)g(x)dx$$

1.4.5 Интегриране по части – примери

- $\int x^3 \ln x dx = \frac{1}{4} \int \ln x dx^4 = \frac{1}{4} \left(x^4 \ln x - \int x^3 dx \right) = \dots$
- $\int \operatorname{arctg} x dx = x \operatorname{arctg} x - \int \frac{x dx}{1+x^2} = x \operatorname{arctg} x - \ln \sqrt{1+x^2} + C$
- $\int x^3 e^x dx = x^3 e^x - 3 \int x^2 e^x dx = \dots$
- $\int x^3 \cos x dx = x^3 \sin x - 3 \int x^2 \sin x dx = \dots$
- $\int e^x \cos x dx = e^x \cos x + \int e^x \sin x dx = e^x \cos x + e^x \sin x - \int e^x \cos x dx$
- $\int \sqrt{x^2+1} dx = \int \frac{dx}{\sqrt{x^2+1}} + \int \frac{x^2 dx}{\sqrt{x^2+1}} = \ln \left(x + \sqrt{1+x^2} \right) + \int x d\sqrt{x^2+1} =$

$$= \ln \left(x + \sqrt{1 + x^2} \right) + x \sqrt{x^2 + 1} - \int \sqrt{x^2 + 1} dx$$